

PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI
IMHALLEF
ONOR. CHRISTIAN FALZON SCERRI

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 12 ta' Lulju, 2022

Rikors Maħluf Nru: 348/2022

DANISH BAKERY LIMITED

VS.

RODERICK BONNICI

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza finali dwar iż-żewġ talbiet imressqa minn Danish Bakery Limited kontra l-konvenut Roderick Bonnici;

Dahla

2. B'rikors maħluf imressaq fis-**26 ta' April, 2022**, il-kumpannija attriċi fissret li hija għandha tiegħu s-somma ta' €47,405.82 mingħand Roderick Bonnici għall-bejgħ u kunsinna ta' ħobż u ħelu;

3. Billi skont il-kumpanija attriċi din is-somma ta' €47,405.82 hija ċerta, likwida u dovuta u billi dejjem fil-fehma tal-kumpanija attriċi, l-imsemmi Roderick Bonniċi m'għandux eċċezzjonijiet xi jressaq kontra din it-talba għall-ħlas, hija talbet lil din il-qorti biex:

«1. Taqta' u tiddeċiedi l-kawża odjerna a tenur tal-Artikoli 167 sa 170 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u cioè bid-dispensa tas-smiġħ;

2. Tikkundanna lill-intimat iħallas lis-soċjetà rikorrenti s-somma ta' sebgħa u erbgħin elf, erba' mija u ħames Euro u tnejn u tmenin ċentezmu (€47,405.82) dovuta kif fuq ingħad.

Bl-ispejjeż, inkluz tal-Mandat ta' Sekwestru Kawtelatorju pprezentat kontestwalment ma' dan ir-rikors, u bl-imgħax legali mid-data tal-fatturi relattivi sad-data tal-pagament effettiv kontra l-intimat minn issa ingunt għas-subizzjoni.»

4. B'digriet kamerali mogħti fid-29 ta' April, 2022, il-qorti ordnat in-notifika ta' dan ir-rikors maħluf lill-konvenut u tagħtu l-jedd li jekk irid iressaq nota fir-registru tal-qorti jew fl-udjenza, sabiex biha jattakka l-proċedimenti magħmula mill-kumpanija attriċi, bħala mhux regolari jew li ma jgħoddux għall-każ, u dan hekk kif jinsab imfisser fl-**artikolu 170(1) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**. Fl-istess digriet il-qorti wissiet lill-konvenut li jekk huwa ma jidhirx għas-smiġħ, il-qorti kienet sejra tiddeċiedi minnufih il-kawża billi tilqa' t-talbiet tal-kumpanija attriċi, skont l-**artikolu 170 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**;
5. Roderick Bonniċi ġie notifikat fil-5 ta' Mejju, 2022 (ara paġna 128 tal-atti) u għażel li ma jressaq l-ebda nota skont l-**artikolu 170(1) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta** biex jikkontesta s-siwi ta' dawn il-proċeduri;
6. Fis-seduta tat-23 ta' Mejju, 2022, deher il-konvenut flimkien mal-avukata tiegħu u dakinhar il-qorti tat digriet li permezz tiegħu l-konvenut ġie mogħti l-jedd li jressaq risposta maħlufa. Din ir-risposta maħlufa iżda ma ġietx imressqa mill-konvenut;

7. Peress li l-konvenut ma ressaqx risposta maħlufa, fis-seduta tat-12 ta' Lulju, 2022, il-qorti rrevokat id-digriet tagħha tat-23 ta' Mejju, 2022 u ordnat li din il-kawża terġa' tinbidel fi proċediment sommarju. Minn hemmhekk il-kawża giet posposta għas-sentenza għal-lum;

Fatti

8. Alex Mallia, rappreżentant tal-kumpannija attriċi stqarr fir-rikors maħluf, li l-konvenut Roderick Bonnici għandu jhallas €47,405.82 lill-kumpannija attriċi għall-bejgħ ta' ħobż u ħelu skont ftehim mill-ħuq bejn il-partijiet. Kopja ta' dan il-ftehim jinsab f'paġni 5 sa 8 tal-atti tal-kawża;
9. Skont rendikont li ġie mehmuż mar-rikors maħluf, l-ammont ta' €47,405.82 huwa dovut għall-bejgħ li sar bejn is-7 ta' Settembru, 2021 u t-30 ta' Novembru 2021 (ara paġni 9 sa 14 tal-atti tal-kawża). Biex issostni dan il-jedd ta' kreditu tagħha, il-kumpannija attriċi hemżet mar-rikors maħluf tagħha, il-fatturi individwali li baqgħu ma tħallsux mill-konvenut (ara paġni 15 sa 125 tal-atti tal-kawża).

Konsiderazzjonijiet

10. Il-proċeduri sommarji (aktar magħrufa bħala l-proċeduri bil-giljottina) imsemmijin fl-**artikolu 167 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta** huma minnhom infushom ta' natura eċċezzjonali għaliex dawn jitbiegħdu mill-prinċipju ġenerali tal-liġi li jrid li kawża għandha tinqata' wara li l-qorti tiegħu qies tal-provi u tas-sottomissjonijiet tal-partijiet fil-kawża;

11. Kemm hu hekk, fil-proċeduri bil-giljottina l-attur jitlob lill-qorti sabiex hija tgħaddi għas-sentenza tagħha fuq dak li jiġi mressaq lilha mill-istess attur u dan mingħajr il-possibilità ta' kontroll min-naħa tal-parti mħarrka. Għalhekk kif ingħad f'**Emmanuel Bonello v. I.T. Properties Limited** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-12 ta' Diċembru, 2005,

«F'dawn iċ-ċirkostanzi l-Qorti tkun mgħobbija b'responsabbiltà akbar billi, mingħajr l-intervent tal-kontro parti, hu mistenni minnha li tilqa' t-talba kif proposta»;

12. Il-liġi tagħti żewġ rimedji lill-imħarrek biex iwaqqaf il-proċeduri sommarji: (i) billi jqajjem permezz ta' nota li għandha tiġi ppreżentata fir-reġistru jew fl-udjenza, li l-proċedura bil-giljottina mressqa mill-attur, «*mhix regolari jew ma tgħoddx għall-każ*»; jew (ii) billi jgħib prova *prima facie* li hu għandu eċċezzjonijiet tajbin x'jagħti jew kontro-talba valida xi jressaq fil-mertu (ara **Carmel Cortis vs. Paul Fenech**, Appell Superjuri tal-11 ta' Mejju, 2015 u **Josephine Snoussi v. Carmel Grixti** deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-20 ta' Jannar, 2022);
13. Il-konvenut huwa ħieles li jinqeda biż-żewġ rimedji flimkien biex il-proċeduri ma jibqgħux bil-giljottina;
14. Jekk issir nota li l-proċedura mressqa mill-attur «*mhix regolari jew ma tgħoddx għall-każ*» u din tiġi milqugħa mill-qorti, allura ma hemmx għalfejn li dik il-qorti tidhol fil-kwistjoni ta' jekk *prima facie* jidherx li l-konvenut għandu eċċezzjonijiet tajba x'jagħti jew kontro-talba valida xi jressaq fil-mertu, għax f'dak il-każ il-qorti għandha mill-ewwel tawtorizza lill-konvenut biex jippreżenta l-eċċezzjonijiet tiegħu, kif provdut fl-**artikolu 170(2) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta** (ara *inter alia* **Wings Couriers Ltd v. L-Avukat Dottor Leslie Cuschieri et nomine**, Appell Superjuri tas-16 ta' Frar, 2014);

15. Kif ingħad fis-sentenza ***AIC Fortunato Said v. Joseph Gatt nomine*** deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' April, 1989, il-liġi tikkontempla tliet ċirkostanzi fejn skont l-**artikolu 170 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta** l-qorti għandha tilqa' t-talbiet attriċi mingħajr ma tagħmel smigħ: (i) dik fejn il-konvenut ma jidhirx u għalhekk jibqa' kontumaċi; (ii) dik fejn jidher u ma jopponix il-proċeduri tal-giljottina fuq il-bażi li dawn huma irregolari jew inapplikabbli; u (iii) dik fejn il-konvenut jopponi r-regolarità tal-proċeduri bla suċċess u jonqos li jissodisfa lill-qorti li huwa għandu difiża tajba fil-mertu jew li jgħibilha fatti li fil-fehma tal-qorti huma biżżejjed biex jagħtih il-jedd li jopponi t-talbiet attriċi;
16. Fil-każ tagħna, skont riferata misjuba f'paġna 128 tal-atti, Roderick Bonnici gie notifikat bir-rikors maħluf fil-5 ta' Mejju, 2022;
17. Minn meta twettqet in-notifika, Roderick Bonnici ma ressaq l-ebda nota biex jattakka r-regolarità tal-proċedura li trid juża' l-kumpannija attriċi biex tinqata' din il-kawża. Barra minn hekk, għalkemm il-konvenut gie mogħti l-jedd li jressaq risposta maħlufa skont il-verbal tat-23 ta' Mejju, 2022 ħalli l-kawża titmexxa b'mod ordinarju, huwa ma nqediex b'din l-opportunità. Dan il-fatt jagħti x'jifhem lill-qorti li l-konvenut ma kienx sinċier meta fis-seduta tat-23 ta' Mejju, 2022 qal lill-qorti li huwa kellu eċċezzjonijiet xi jressaq. Li kieku huwa kellu tabilhaqq eċċezzjonijiet xi jressaq huwa kien jippreżenta r-risposta maħlufa;
18. Kien sewwasew għalhekk li l-qorti rrevokat id-digriet tagħha tat-23 ta' Mejju, 2022 u reġgħet dawret lura dawn il-proċeduri għall-proċediment sommarju. Tassew, in-nuqqas tal-konvenut li jressaq ir-risposta maħlufa tikkonfema li huwa m'għandux eċċezzjonijiet xi jressaq biex jikkontesta t-talbiet attriċi;
19. Għalhekk f'ċirkostanzi bħal dawn, fin-nuqqas ta' kontestazzjoni min-naħa tal-konvenut din il-qorti m'għandhiex triq oħra ħlief li tissokta billi timxi billi tilqa' t-

talbiet tal-kumpannija attriċi, hekk kif jgħid u jrid l-**artikolu 170 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**;

20. Dwar l-**imgħax mitlub mill-kumpannija attriċi**, il-qorti tqis li l-kreditu mitlub minnha ġej minn operazzjoni kummerċjali dwar il-provvista ta' ħobż u ħelu;
21. Darba għalhekk li din l-operazzjoni kummerċjali nżammet bejn intrapriži wara l-1 ta' Lulju, 2005, allura l-**imgħax li jrid jithallas mhuwiex soġġett għad-dispożizzjonijiet tal-artikoli 1139 sa 1141 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta** iżda huwa soġġett għad-dispożizzjonijiet tal-**artikoli 26A sa 26J tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**, kif dawn ġew emendati bl-**Avviżi Legali tal-2012 u tal-2014** (ara f'dan is-sens *Blye Engineering Co. Ltd v. Allegro Andante Limited* deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Mejju, 2010 u *Godwin Gatt v. Joseph Camilleri et* deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-21 ta' Ottubru, 2021). Jekk wieħed iħares lejn it-tifsira ta' intrapriża, kif miġjuba fl-**artikolu 26A tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**, wieħed isib li hemm magħdud magħha, persuna li twettaq attività ekonomika waħidha;
22. Skont il-**Kodiċi tal-Kummerċ (Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta)**, l-interess legali li jrid jithallas bejn intrapriži għandu jkun **imgħax sempliċi bbażat fuq rata li tkun ugwali għas-somma tar-rata ta' referenza u għallinqas tmienja fil-mija (8%) (ara artikolu 26A tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta)**. Fil-preżent, ir-rata ta' referenza maħruġa mill-Bank Ċentrali Ewropew hija ta' 0,00%. Jiġi b'hekk, li r-rata tal-**imgħax applikabbli f'dan il-każ għandha tkun ta' 8% fis-sena**;
23. Illi kreditur jista' jipproċedi bit-talba ta' **imgħax għall-ħlas tardiv kontra d-debitur mingħajr ma jfakkar lid-debitur li l-ammont hu dovut (ara artikolu 26Ċ(2) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta)** u l-kreditur ikollu d-dritt għall-**imgħax minħabba ħlas**

tardiv mill-ġurnata li tiġi wara d-data jew wara t-terminu għall-ħlas stabbilit fil-kuntratt (ara **artikolu 26Ċ(3) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**);

24. Minkejja kull liġi oħra, il-perijodu għall-ħlas iffissat f'kuntratt ma jistax jaqbeż sittin ġurnata kalendarja, iżda l-partijiet jistgħu speċifikatament jiftiehem dwar perijodu itwal, sakemm din l-estensjoni taż-żmien ma tkunx manifestament ingusta għall-kreditur (ara **artikolu 26Ċ(4) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta**).
25. Fil-każ tagħna, il-qorti m'għandhiex tagħrif mill-atti tal-kawża jekk bejn il-partijiet kienx hemm miftiehem xi terminu ta' żmien għall-ħlas tas-servizz. Għalhekk fin-nuqqas ta' prova dwar id-data jew it-terminu għall-ħlas, il-qorti tqis li l-imgħax għandu jinħadem skont id-dispożizzjonijiet tal-*proviso* tal-**artikolu 26Ċ(3) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta** sad-data tal-ħlas effettiv;

Deċiżjoni

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija din il-qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

- i. **Tilqa'** l-ewwel talba tal-kumpannija attriċi biex tipproċedi għas-sentenza mingħajr smiġħ skont l-**artikoli 167 et sequitur tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**; u
- ii. **Tilqa'** t-tieni talba tal-kumpannija attriċi u b'hekk tikkundanna lil Roderick Bonnici jħallas lil Danish Bakery Limited is-somma ta' €47,405.82, bl-imgħax bit-8% fis-sena, li jibda għaddej skont id-dispożizzjonijiet tal-*proviso* tal-**artikolu 26Ċ(3) tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta** sad-data tal-ħlas effettiv;

Tordna wkoll li l-ispejjeż kollha marbuta ma' dawn il-proċeduri, magħdud magħhom l-ispejjeż dwar il-mandat ta' sekwestru kawtelatorju, jithallsu kollha kemm huma minn Roderick Bonnici.

Christian Falzon Scerri
Imħallef

Mary Josephine Musu
Deputat Registratur